

Consiliul Județean Harghita
Harghita Megye Tanácsa

HMTJ/9 (2013/12/13)

Ikt.Sz.: 25194/13.12.2013

JELENTÉS

TEJ-KIFLI PROGRAM HARGITA MEGYÉBEN

Előterjesztő: **Hargita Megye Tanácsa**

Elemző Csoport

Jelen tervezet az **Elemző Csoport** által véleményezésre előterjesztett anyag. Kérjük, hozzászólásait, javaslatait **2013. december 27-ig** fogalmazza meg és küldje el az elemzo@hargitamegye.ro e-mail címre. A jelentés teljes szövege elérhető az Elemző Csoport honlapján: <http://elemzo.hargitamegye.ro/tej-kifli-program-hargita-megyeben/>.

**A JELENTÉSTERVEZET ELŐTERJESZTÉSÉNEK IDŐPONTJA
2013. DECEMBER 13.**

Referenciadokumentumok:

Hargita megye SEAP honlapon meghirdetett tej-kifli közbeszerzési eljárásainak információi

Az élelmiszercsomag vagy meleg étel nyújtására irányuló törvénytervezet:

http://www.cdep.ro/caseta/2013/11/05/pl13438_se.pdf

I. Előzmények, felvezető

A tej- kifli program hatékonysága és költségeivel kapcsolatban született meg az a gondolat, hogy más országokhoz hasonlóan Romániában is be lehetne vezetni azt, hogy a gyerekek napi egy, lehetőleg meleg, ételt kapjanak. Ez nem feltétlenül jelenti az iskolai étkezdék rendszerének visszaállítását, hanem akár a mostani tej- kifli rendszerhez hasonlóan legyenek szolgáltatók- beszállítók, akik akár megfelelően dobozokba csomagolva mindennap szállítják a megfelelő mennyiségű ételt az óvodákba, iskolákba. Az alternatív oktatási rendszerben (step by step) a szülők fizetnek azért, hogy a gyerekeik eljárjanak ebédelni, viszont több kérdés (időigényesség, szolgáltató hiánya) mentén alaposabban kell megvizsgálni a lehetőségeket. A gyerekek egészséges táplálkozása szempontjából lényeges lenne egy ilyen, a kormány által finanszírozott program, kezdeményezés bevezetése, megvalósítása.

Bár a kezdeményezés jónak bizonyult, a 2002-2003-as iskolaévi elindulása óta a program meglehetősen sok negatív, tényekkel, számokkal alátámasztott kritikát kapott, a hatékonyságát illetően. A célja, hogy azok a diákok, akik I-VIII osztályban tanulnak, illetve az előkészítő csoportba járó óvodások naponta tízóraiaként, ingyen tejet és kiflit kapjanak. Az akkor kitalált rendszer, módosításokon esett át, és már nemcsak kifejezetten tejet és kiflit, hanem savanyútejet, kefirt, olvasztott sajtot és kekszet is kaphatnak. A jelenlegi kormány kihangsúlyozta, hogy a program, módosításra szorul és valószínűleg „after school” programra fogják átcsoportosítani az összeget. Megyei szinten a termékek szállításával is gondok adódtak, számtalan panasz érkezett a száraz kifli, vagy a romlott tej miatt. Ezek mind olyan tényezők, amelyek miatt a tej-kifli program átgondolásra szorul.

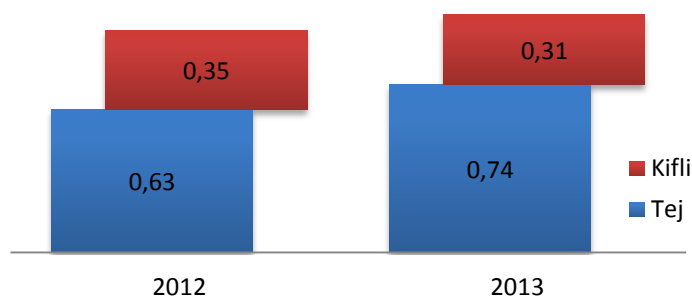
II. Fontosabb megállapítások

Tej-kifli Hargita megyében.

A 2002-2003-as iskolaévtől kezdődően, Románia euró milliókat költ a program fenntartására, a kezdeti jó ötlet mára már kétségeket ébreszt a romániai politikusok körében is. Az idei tanévben viszont tovább folytatódik, és ennek értelmében a Megyei Tanács el kellett indítsa a termékekre a közbeszerzési eljárást.

Hargita megyében a tej-kifli program ügyintézése 2012-től a Megyei Tanács hatáskörébe tartozik, jelen esetben ez azt jelenti, hogy az iskolák számára a közbeszerzési eljárást a Tanács írja ki és bonyolítja le. Azzal a céllal, hogy ne csak a multinacionális cégek legyen versenyképesek az eljárás során, a Megyei Tanács eldöntötte, hogy nem egy-egy cégnek adja meg a lehetőséget a tej és a kifli kiszállítására, hanem esélyt ad a kisebb, helyi vállalatoknak is.

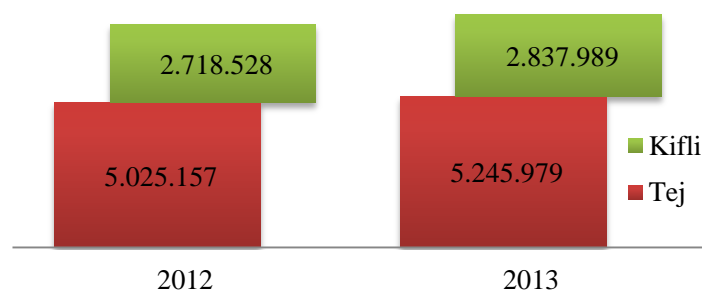
Ábra 1: A tej és kifli legmagasabb egységára, 2012 és 2013-ban a megkötött szerződések szerint, áfával (forrás: Hargita Megye Tanácsa)

Ennek érdekében a közbeszerzési eljárás során a megyében levő 67 településre történő kiszállítás több szerződés keretében valósul meg. Mivel a 714/2008-as kormányhatározat előírja a maximális, egy főre eső napi kiflire, tejure költhető keretet, az erre fordítandó összeget csak a gyereklétszám és az iskolanapok száma határozza meg. A napi egy főre számolható keret 2008 óta stabil, ennek értéke 1,17 lej/fő/nap. 2012-ben közel 36 ezer gyerek volt jogosult a tejure és kiflire. A gyereklétszámot egy 5%-os kockázati értékkel korrigálták, így közel 7,75 millió lejt (áfával) tett ki a közbeszerzésen meghirdetett becsült érték, a 177 napos iskolaévre számolva. Ebben az évben a tej egységára 0,76 lejre, a kifli egységára 0,41 lejre lett meghatározva, amely tartalmazza az áfát. Ezzel szemben a közbeszerzések után, a versenynek köszönhetően, a tej 0,61 – 0,63 lej, illetve a kifli 0,29 - 0,35 lej egységáron került szerződéskötésre a vállalatokkal. Tehát naponta 0,90 – 0,98 lejbe kerül egy gyerek adagja.

A 2013-as évben a gyereklétszám nem változott számottevően, az 1,17 lej/fő/nap egységár is változatlan maradt. A gyereklétszám 2013-ban a Megyei Tanfelügyelőség adatai szerint 35.824 fő, erre számolva a 10%-ot (összesen 39.406), a meghirdetett becsült érték 8,1 millió lejt tett ki, 176-napra számolva, áfával. A cégek által ajánlott árak szerint az egységárak a tej esetében 0,65 – 0,74 lej között, a kifli esetében 0,24 – 0,31 lej között voltak, áfával együtt. tehát 2013-ban egy gyerek adagjának ára naponta 0,89 és 1,05 lej között mozog.

Ábra 2: A közbeszerzési eljárás meghirdetett becsült érték nagysága 2012 és 2013-ban (forrás: SEAP).

Közétkeztetés

A tej-kifli program megszüntetésére, változtatására többször is javaslatot tettek, amely szerint a tej-kifli programot fel kellene cserélni egyéb programra, amely keretén belül más, lehetőleg meleg ételt adnának a gyerekeknek. Ennek egyik megoldása lenne az iskolai menza rendszerének kiépítése, fejlesztése. A másik lehetőség, cégekkel, vagy a jelenlegi menzák működtetőivel kötött egyezség, miszerint az iskolákba, óvodákba csomagolva szállítják ki a meleg ételt. Az ehhez hasonló étkeztetés a nyugati országokban már egy jól bevált rendszerben működik.

Magyarországon a közétkeztetés része a gyerekétkéztetés, tehát az iskolai, óvodai és bölcsődei étkeztetés. A családok, az anyagi helyzetüktől függően kérhetnek teljesen ingyenes, vagy részben támogatott étkeztetést a gyerekeik számára. A fellelhető információk szerint egy átlagos napi menü díja 600-650 forint, amely a jelenlegi, 1,48 RON/100 Ft árfolyamon kb. 8,5-9,5 lejt jelent naponta. Ez az ár a menzán történő fogyasztás esetén érvényes, a kiszállításért külön díjat kell fizetni, amely a távolság függvénye.

A román sajtóban megjelent hírek szerint, megszületett az igény, a tej-kifli program felcserélésére. A törvénytervezet szerint az egy adag meleg étel árát 10 lejben állapították meg.¹ Ez az érték tartalmazza az alapanyag árát, az áfát, a szállítási, raktározási költségeket. Ennek következtében, Hargita megyében a jelenlegi 8,1 millió lej helyett, ugyanezen feltételek mellett a gyerekek étkeztetése a 8 szorosára növekedne, elérve a 63,05 millió lejt. Természetesen ez matematikai érték, amely a 35.824 fő, 176 nap és napi 10 lej szorzata.

A legtöbb iskola és óvoda esetében a menza hiánya okozza a legnagyobb problémát, itt a megoldás csak a kiszállítás lehet. Azonban a jelenlegi tej-kifli mintájára ez nem oldható meg. Az idei tenderben előírja, hogy a forgalmazó székhelyétől számítva 25 km-es körzetben naponta történik a kiszállítás. Tekintve, hogy meleg ételről van szó, a konyha és az iskola között nem lehet túl nagy távolság. Ennek függvényében kell létrehozni a konyhákat is a településeken, amely így egy komoly beruházási, engedélyeztetési feladatot jelent. Akár menzával együtt, akár e nélkül, szükség van konyhákra, ahol egyszerre nagytételben történik a napi étel elkészítése és csomagolása. A kiszállítást a tej-kifli esetében is a vállalatok különféle módon oldják meg, és az árajánlat tételekor számba veszik ennek költségét is.

III. Összefoglaló, következtetések

A tej-kifli program, meleg ételre történő felcserélése szükségszerűnek látszik, azonban csak a nyugati országok rendszerének mintájára valósítható meg. Jelen pillanatban minden gyerek kapja a tejet és a kiflit, függetlenül a család anyagi helyzetétől. A meleg étel esetében azonban csak azok a szülők gyerekei kapják, akik igénylik, és/vagy akik fizetnek érte. Minden esetben a család anyagi helyzetéhez kell kötni a család hozzájárulásának nagyságát. Így a jelenlegi 8,1 millió lejt egy ilyen alapra lehet átfordítani. További lehetőség a különféle szociális segélyek egy részének átalakítása, vagyis a szociális segély egy kis részét a meleg étel finanszírozására lehet fordítani, ezzel biztosítva, hogy a rászoruló gyerek biztosan megkapja naponta a szükséges egészséges meleg táplálékot. Jelenleg több probléma is felmerül megyei szinten is a tej-kifli programmal kapcsolatban. Várhatóan a meleg étel program bevezetése kiküszöböli ezeket, ugyanis mivel más körülmények között állítják elő az élelmiszert, fokozottabb ellenőrzésekre van szükség, ugyanakkor a napi főzés, a szállítási távolságok csökkenése kiküszöböli azt, hogy romlott ételt kapjanak a gyerekek. Mindez hosszú távon, a megye egészségi állapotának javulásához vezet.

¹http://www.cdep.ro/caseta/2013/11/05/pl13438_se.pdf

ELJÁRÁS

Cím	Tej-kifli program Hargita megyében
Hivatkozás:	-
Jogi alap:	-
Stratégia / Program	Hargita Megye Tanácsa Középtávú Gazdaságfejlesztési Programja 2012-2020; 1. Prioritás: A minőségi élelmiszertermelés támogatása
HMT határozat/elnöki rendelet száma és kelte:	-
Illetékes struktúra:	Elemző Csoport
Végleges jelentés kelte:	2014.01.06.
Korábbi jelentések a témában:	–
A témában folytatott konzultáció :	Elemző Csoport honlapján – http://elemzo.hargitamegye.ro/tej-kifli-program-hargita-megyeben/ .